

Handläggare: Gunnel Dahlin
Telefon: 508 03 189

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Länsstyrelsens tillsyn av Fristad sjukhem den 29 januari 2008

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden avger följande yttrande.

Maria Häggblom
Stadsdelsdirektör

Gunnel Dahlin
Avdelningschef

Bilaga: länsstyrelsens yttrande

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldre. Stadsdelsnämndens pensionärsråd fick ärendet utdelat på sammanträde den 9 april 2008.

Bakgrund

Länsstyrelsen kom på oanmält besök till fristad sjukhem den 29 januari 2008. Tillsynen gjordes under den dagen mellan kl 9.30 och 14.30 och omfattade en grupp på sjukhemmet och ett gruppboende.

Förvaltningens synpunkter

Fristad sjukhem byggdes för tjugofem år sedan. De boende har egna rum men delar hygienutrymmen. Det finns gemensamma utrymmen dels mer avskilt men också som en del av korridorerna. Kritiken från länsstyrelsen handlar dels om det egna boendet men också om de gemensamma utrymmena.

Förvaltningen är väl medveten om att sjukhemmet inte fyller nuvarande normer. Under hösten 2007 beställdes och genomfördes en utredning av möjligheterna till ombyggnad. Utredningen visade att en ombyggnad var fullt möjlig även om den skulle innebära stora kostnader med höga hyror för de boende som följd. De hyror som idag blir på nya äldreboenden upplevs av många som alltför höga. En höjning från den idag förhållandevis låga hyran skulle av många upplevas som svår. Med en eventuell ombyggnad följer också att antalet boende minskar från nuvarande fyrtiofem till tjugofem. Detta innebär dels att tjugo personer måste flytta till annat boende dels att enheten får en sämre ekonomisk bärighet.

De boende och deras anhöriga anser till största delen att omvårdnaden på sjukhemmet håller god kvalitet. Flera anhöriga menar att småskaligheten som det innebär när det är nära till korridor och allmänna utrymmen är värdefull. De anhöriga som varit på nyare boenden anser det mycket mer opersonligt och mindre hemligt än på Fristad. Det som länsstyrelsen upplever som negativt upplevs av de allra flesta som positivt. Förvaltningen kan åter se att de äldres och de anhörigas önskan och behov samt upplevelse av trevnad och trygghet skiljer sig markant från länsstyrelsens.

Det finns naturligtvis förbättringsmöjligheter i verksamheten och förvaltningen tar alla påpekande på stort allvar. Vi kommer att även framöver arbeta aktivt för att förbättra dokumentationen och på olika sätt arbeta för att de äldre ska känna sig

trygga och få en bra omvårdnad. Med de yttre förutsättningar som finns anser förvaltningen att arbetsledning och personal gör ett mycket gott arbete.

Förvaltningens kommentarer

1. Förvaltningen kommer att se över de rutiner som gäller när det gäller den personliga hygien och toalettbesök. Det är naturligtvis viktigt att de äldre inte känner sig utsatta i känsliga situationer.
2. I allmänhet benämns de äldre med sina namn. I samtal personal emellan förekommer det säkert att speciellt sjukvårdspersonal säger "patienter". Arbetsledningen kommer att diskutera ordvalet med personalen.
3. Upplevelsen av sjukhusmiljö delas inte av några andra. Anhöriga och boende på sjukhemmet uppger oftast att det är "mysigt". Det är dock viktigt att komma ihåg att de boende på sjukhemmet är de äldre som är allra sjukast; i annat fall ska de inte bo på sjukhemmet. Detta innebär naturligtvis att det finns mer sjukvårdsmaterial i omlopp än normalt.
4. Utifrån tidigare inspektioner och stadens program för uppföljning av kvalitet har alla enheter inom äldreomsorgen fått till uppdrag att skapa rutiner kring allt omvårdnadsarbete. Effektiva och rationella rutiner utesluter inte att de äldre kan påverka sin omvårdnad.
5. De är enbart de allra mest omvårdnadskrävande som bor på sjukhem. Det räcker därför inte att "bara" vara dement. De dementa som eventuellt kommer till sjukhemmet har därför också andra somatiska sjukdomar. Vid beviljande av sökt boende görs en totalbild av behovet innan ansökan beviljas. Det kan då visa sig att sjukhemsboende är att föredra framför annat äldreboende. Förvaltningen har också ansett det vara viktigt att så långt det är möjligt tillmötesgå de äldre och/eller deras anhörigas önskan om speciellt boende. Fristad sjukhem har ett gott rykte och det är därför många anhöriga som vill ha sina äldre boende där.
6. Personalen försöker att på olika sätt få in aktiviteter i vardagen utifrån de äldre förutsättningar och önskan men naturligtvis också utifrån den personalstyrka man är. Personaltätheten har minskat med åren och detta tillsammans med att de boende idag är sämre än tidigare har försvårat möjligheterna att prioritera aktiviteter. Trots detta förekommer idag aktiviteter varje dag. Under sommarhalvåret används Körsbärsträdgården alla vackra dagar för att ge de äldre möjlighet att vistas i friska luften. Även de mer näraliggande balkongerna används. Det är få av de äldre som orkar gå på promenad utanför fastigheten. Varje sommar anordnas utflykter för dem som orkar och vill.

7. Matsituationen ska ses över. Det är naturligtvis viktigt att maten inte hinner bli kall innan den serveras.
  8. Förvaringen av dokumentationen ska förbättras. Ett fortlöpande arbete pågår för att förbättra dokumentationen, både den sociala och den medicinska.
  9. Avdelningen för äldre kommer att diskutera frågan om en strategi för jämställdhetsintegrering och handlingsplan för våldsutsatta äldre kvinnor. Det kan i det sammanhanget vara värdefullt att även titta på de våldsutsatta männen. Det är ett inte helt okänt fenomen att även äldre dementa kvinnor kan bli våldsamma och aggressiva mot sina vårdande äkta män.
-